

3. Про доступ до публічної інформації : проект Закону України від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

4. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=3855-12>.

УДК 340.132.1.(043.2)

Чабах О. М.

старший викладач,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ЗАКОНОДАВЧІ ГАРАНТІЇ ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

У своєму повсякденному житті громадяни України зіштовхуються з необхідністю звертатися по тим чи іншим питанням в установи, організації, органи державної влади. Право на звернення є одним із основних прав громадян України. Зокрема, в Конституції незалежної України право громадян на звернення закріплено у ст. 40.

Право громадян на звернення – це одне з найбільш важливих, як мені здається, політичних прав громадян. Звичайно, неважливих прав бути не може, але дане політичне право достатньо актуальне саме сьогодні в нашій країні, тому що здійснення права на звернення допомагає здійсненню і захисту інших прав людини і громадянина.

Право громадян звертатися особисто, а також направляти індивідуальні і колективні звертання в державні органи й органи місцевого самоврядування є одним з найважливіших засобів прояву суспільно – політичної активності громадян, зацікавленості їх у суспільних справах, а також захисту ними своїх особистих прав.

Підтвердженням вищезазначеного служить досить докладна розробка права на звернення не тільки в законах України, але й на рівні міжнародних стандартів.

Окрім Конституції України, право громадян на звернення закріплюється у наступних нормативно – правових актах нашої держави та міжнародних актах:

Законі України «Про звернення громадян» від 02.10. 1996 року, зі змінами та доповненнями;[1]

Законі України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», від 23.12.1997 року;

Цивільному кодексі України;

Загальній декларації з прав людини;

Європейській конвенції з прав людини;

Міжнародному пакті про громадянські та політичні права;

Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Після прийняття Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 року створена основа для законодавчого регулювання звернень громадян. У якому визначено питання, що регулюються ним, форми звернень і порядок їх розгляду, відповідальність за порушення конституційного права людини й громадянина на звернення.

Порівняно з попереднім законодавством про звернення громадян цим законом дано визначення поняття «звернення», закріплено також нормативне визначення та класифікацію видів звернень на пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) й скарги.

Закон встановлює категорії суб'єктів права на звернення та відповідних правовідносин. До них належать суб'єкти звернень – громадяни України та особи, які не є громадянами України, проте перебувають на її території, а також адресати звернень – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи, об'єднання громадян, підприємства, установи та організації різних форм власності, засоби масової інформації тощо.

Водночас згаданий закон не дуже чітко та неповно регулює сам порядок звернень громадян, що позбавляє їх можливості правильно реалізовувати своє право на звернення, породжує багато проблем із реалізацією цього права. У статті 5 перелічено вимоги до звернення й сказано, що «звернення адресуються органам державної влади та місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям незалежно від форм власності, об'єднанням громадян або посадовим особам, до повноважень яких належить вирішення порушених у зверненнях питань». Але які саме питання належать до повноважень певних органів або осіб, у законодавстві не вирішено, внаслідок чого значна частина звернень громадян надсилаються не за адресою.

На цей випадок у ст. 7 закону встановлено норму: «Якщо питання, порушені в одержаному органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень, воно в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення».

Реалізація на практиці цих норм свідчить, що вони не забезпечують ефективної роботи зі зверненнями громадян, не є надійною гарантією права останніх на звернення.

За час дії Закону «Про звернення громадян» до нього внесено низку змін і доповнень (законами від 13. 05. 1999р., 20. 11. 2003 р., 20. 01. 2005 р. та 14. 04. 2009 р.). Зокрема, зміни до ст.12, де йдеться про сферу застосування закону. Встановлено, що його дія не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінально – процесуальним і цивільно-процесуальним законодавством, трудовим законодавством і законодавством про Захист економічної конкуренції.

Важливим кроком до підвищення ефективної роботи зі зверненнями громадян є прийняття 24 вересня 2008 року Постанови Кабінету Міністрів України №858 «Про затвердження Класифікатора звернень громадян». Цей документ органи виконавчої влади зобов'язує забезпечити застосування класифікатора й щокварталу інформувати Кабмін про стан роботи зі зверненнями громадян і порушені в них

питання. Класифікатор рекомендовано до застосування органами місцевого самоврядування та внесено відповідні зміни до Інструкції з діловодства за зверненнями громадян від 14. 04. 1997 р.

Набравши чинності 1 січня 2009 року, Класифікатор дасть можливість законодавчо вдосконалювати регулювання цієї сфери. Насамперед ідеться про чіткіше правове регулювання порядку подання та розгляду звернень. Слід також докладно проаналізувати Класифікатор звернень громадян, його роль і значення для організації роботи зі зверненнями, уточнити в законодавстві нормативні визначення тих понять і категорій, що стосуються реалізації конституційного права на звернення. Це сприятиме подальшому розвитку законодавства й підвищенню правових гарантій у цій сфері.

Література:

1. «Про звернення громадян» Закон України від 02.10. 1996 року, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Загальна декларація прав людини: прийнята 10 грудня 1948 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Європейська конвенція з прав людини. – К.: Фенікс, 2004.
4. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. №254к/96 – ВР.
5. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні: До 60 – річчя Загальної декларації прав людини/ За ред. Ю.С.Шемшученка; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К.: «Юридична думка», 2008.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: прийнята 4 листопада 1950 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: прийнятий 16 грудня 1996 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник, Київ: Юрінком Інтер, 2004, 2 – е вид., перероб. та допов.

УДК 342.9(043.2)

Сердюк Н.В.

Науковий співробітник відділу
правового забезпечення Українського
інституту експертизи сортів рослин

АДМІНІСТРАТИВНА РЕФОРМА ДЛЯ УКРАЇНИ ЧИ ДЛЯ ЄС?

Після здобуття незалежності Україна оголосила курс на створення демократичної держави та ринково орієнтованої економіки. Отже, і такі глобальні інструменти, як адміністративний і територіальний устрій, мають відповідати новим завданням держави і суспільства [7].

Одним із реальних способів створити високоефективну систему управління державою є адміністративна реформа.